

Preek over 1 Koningen 3:1-15

- Neede, 8 maart 2023
- biddag
- Kees van Dusseldorp

Thema: Wat vraag jij?

votum en groet

NGK 176 'k Geloof in God de Vader, die uit niets
gebed

lezen: 1 Koningen 3:1-15

Matteüs 6:25-34

Ps.72:1,2

preek: Wat vraag jij?

Opw.520 Wees mijn verlangen

gebed

Onze Vader

collecte

NGK 162:1,3,7,9 Barmhartig Vader op uw troon

zegen

Gemeente van Christus,

** bidden voor arbeid is soms ongemakkelijk

Als vanzelf gaat op biddag veel aandacht naar het gewas. We staan aan het begin van het nieuwe seizoen voor de landbouw. Dat we afhankelijk zijn van wat God geeft, beseffen we elke keer opnieuw. Ondanks onze technische mogelijkheden, blijft het weer een belangrijke factor in de opbrengst van het land. Op de juiste tijd regen, niet te lang droog en heet: hoe weinig invloed hebben we daarop! Bidden voor gewas betekent God vragen of Hij de weersomstandigheden gunstig wil maken, de bodem vruchtbaar en het gewas wil beschermen, zodat wij voedsel hebben en leven kunnen.

Voor boeren is het ingewikkeld geworden om te werken, met alle regelgeving en politieke en bestuurlijke chaos die er is. Voor de overheid is het complex geworden om beleid te maken waarin verantwoord natuurbeheer in tijden van klimaatverandering samengaat met een goede ruimte en ondersteuning voor de agrarische sector. Daarom bidden we niet alleen om gewas, maar ook om arbeid. Dan komen de menselijke keuzes, inzet en visies in beeld. Met alle verschillen die daarin bestaan.

Dat maakt dat bidden voor arbeid ongemakkelijker voelt dan bidden voor gewas. Bij bidden voor arbeid is het gevoel van afhankelijkheid veel minder sterk. Arbeid is immers precies wat wij dóen en niet wat God doet. Waar we zelf onze keuzes in maken. Waarin onze kracht, onze slimheid, onze handigheid, onze vermogens naar voren komen. We voelen ons minder afhankelijk. Ook al hebben we veel meer verschillende visies en belangen, toch hebben we minder het gevoel dat we God nodig hebben.

Natuurlijk, we bidden om kracht voor het werk dat wacht. Dat zou je tenminste kunnen doen, bijvoorbeeld 's morgens voor je aan de slag gaat. Als het een spannende klus is, of een belangrijk tentamen, dan bid je meer bewust dan als het om de gewone, dagelijkse dingen gaat. De meeste christenen beginnen elke dag met gebed. Dat zet je werk in het licht van God. Maar wat betekent dat? En heeft dat ook gevolgen voor de manier waarop je je werk doet?

Natuurlijk, we weten: aan Gods zegen is alles gelegen. Daarom bidden we om Gods zegen over onze activiteiten. Zo dragen we onze arbeid aan de Heer op. Of Hij het wil gebruiken voor zijn doel. Maar wat dat inhoudt, is niet altijd duidelijk. Al helemaal niet als we tegen elkaar in bidden. Hoe doe je je werk dan voor God?

'Vraag wat je wilt', zei God tegen Salomo, 'en ik zal het je geven.' Salomo betrok die vraag op zijn werk. Dat is niet vanzelfsprekend. Sterker nog: veel mensen zouden het vandaag zelfs afkeuren: je werk is toch minder belangrijk dan je gezin, je gezondheid, je relaties of zelfs je geloof? Als jij aan God mag vragen wat je wilt, dan zullen er best mensen zijn die voor zichzelf wel een verlanglijst hebben. Maar ik schat in dat veel christenen iets zullen vragen wat niet persé egoïstisch is. Meer liefde, meer energie, minder lijden, oplossingen voor wereldproblemen als vluchtelingen, klimaatverandering, de oorlog, een overtuigend bewijs van Gods aanwezigheid. Maar je werk?? Als je zo'n geweldig aanbod van God zou toepassen op je werk, is dat dan niet veel te belangrijk voor je?

Bidden voor gewas gaat ons gemakkelijker af dan bidden voor arbeid. Is het omdat wij tussen geloof en werk gemakkelijk een kloof ervaren? Zo van: geloof heeft met God te

maken en arbeid met de wereld? De zondag is voor het geloof – dan werken we zoveel mogelijk niet. En de andere dagen zijn voor het werk – afhankelijk van de energie en de verantwoordelijkheden die we hebben. Veel christenen hebben er moeite mee om die aan elkaar te verbinden. Maar nu – op woensdag, midden in de werkweek, zijn we bij elkaar. Laten we vandaag speciaal leren bidden voor de arbeid. Hoe kun jij bidden voor jouw werk? Wat betekent jouw werk voor God? En wat betekent je geloof voor de manier waarop je aan het werk gaat?

Vragen genoeg. Laten we onze arbeid in het licht van Gods Woord brengen. En zo ons ongemak onderzoeken om beter te leren bidden.

** maar weet je: je arbeid een roeping is van Godswege

Bidden voor je werk. Het aanbod van God dat je een wens mag doen, gebruiken voor je werk. Waarom zou je dat doen? Als je gezien hebt dat je arbeid een roeping van Godswege is. Ja, ook jouw arbeid. Wat jij hier op aarde doet, heeft voor God betekenis. Of je werk betaald is of niet. Of je nu veel invloed hebt of niet. Of je er plezier in hebt – wat wel fijn is – of niet. God geeft je een verantwoordelijkheid. Of, om het nog wat sterker te zeggen: een roeping. Het blijft zoeken naar de verbinding tussen geloof en werk. Maar aan jouw leven, ook aan jouw arbeid heeft God zich verbonden. Hij roept je tot het werk.

‘Vraag wat je maar wilt en ik zal het je geven.’ Dat was het aanbod van God aan Salomo. Tussen God en Salomo bestond een heel bijzondere band. Bij zijn geboorte had Salomo van God de naam Jedidja had gekregen: lieveling van de Heer. En we lezen dat Salomo uit liefde voor God regelmatig zijn offers bracht. Ze hadden een nauwe band, waarin ook de naam van Salomo ‘Vredevorst’ inhoud kreeg.

En toch is het aanbod van God geen persoonlijke cadeaubon voor Salomo. Voor zijn verjaardag of zo. Het is een blanco cheque bij de inauguratie van Salomo als koning. Dat Salomo het ook gebruikt voor zijn koningschap geeft aan dat hij dit goed begreep. De verleiding om zo’n geschenk voor jezelf te gebruiken was er zeker. God neemt dat risico. En Salomo had daar natuurlijk best een verhaal omheen kunnen bedenken. ‘Heer, maak mij rijk, zodat ik niet afhankelijk ben van buitenlandse koningen’. ‘Heer, maak mij machtig, zodat ik met al mijn soldaten het volk kan beschermen’. ‘Heer geef mij gezondheid en een lang leven, zodat er rust in het land is.’ En toch: het ruikt altijd naar eigenbelang.

Zo niet bij Salomo. Hij gebruikt de geschenkbbon compleet voor zijn werk als koning in dienst van de Heer. ‘Heer, ik ben koning geworden over uw uitverkoren volk!’ Tot drie keer toe zegt hij: ‘Het is uw volk, Heer. Dat wil ik dienen. U wil ik dienen!’ Zijn werk en functie zet hij compleet in het kader van Gods verbond met Israël.

Wat gaaf dat God zich met het koningschap van Salomo bemoeit. Er is hem veel aan gelegen dat het een succes wordt. Want Hij heeft zich inderdaad verbonden aan dat volk. Het is zijn uitverkoren volk! Hun welzijn gaat hem ter harte. Hun toekomst is hem heilig. Hun vrede is zijn missie. En is de troonsbestijging van Salomo geen toeval. Salomo gelooft en erkent dat hij door God geroepen is op zijn positie. Om God en mensen te dienen.

Jij wordt niet geroepen als koning. Dat durf ik hier wel te zeggen. Maar met alle verschillen tussen Salomo en jou geldt wel het onderliggende principe: God heeft het welzijn, de toekomst en de vrede van zijn volk op het oog. En daarvoor zet Hij mensen in. Geeft Hij

ze een opdracht, verantwoordelijkheid en vrijheid. Voor jou en mij is het zaak om je werk, je mogelijkheden, je positie, je energie, je verantwoordelijkheden te leren zien als een roeping van Godswege. Om jouw arbeid – klein of groot, vrijwillig of betaald, met handen of met je hoofd, binnenshuis of daarbuiten – te verbinden aan Gods missie. En om bidden voor je arbeid daarop te richten.

Als jij een softwareprobleem oplost, is dat een roeping van Godswege? Als jij de stofzuiger door de slaapkamer trekt, heeft dat met Gods missie te maken? Als jij weer zoveel kilometer met je truck hebt afgelegd, ben je dan met Gods werk bezig? Ik nodig je uit om die verbinding te maken. Om jouw werk te plaatsen in het grote verhaal van Gods zorg voor de mensen en zijn bedoeling met de wereld. Vanuit je liefde voor de Heer. En binnen de liefde van de Heer. Zodat je hem kunt danken voor je taken. En leert bidden om zijn zegen erover. Leer jouw werk en functie zien als een roeping van Godswege.

** dan leer je bidden om wijsheid als basiscompetentie

Je werk zien als een roeping. Dat is niet alleen maar een leuke denkoefening. Maar het bepaalt ook je werkhouding. Wat vind je belangrijk in je arbeid? Wat heb je nodig om met je werk God en mensen te dienen? Wie daar zicht op krijgt, leert bidden om de juiste werkhouding. Om wijsheid als basiscompetentie.

Meer dan vroeger zijn opleidingen gericht op het ontwikkelen van de juiste competenties. Natuurlijk moet je ook de benodigde vaardigheden beheersen en kennis hebben. Hoe je omgaat met gevaarlijke stoffen. Hoe je een open wond dichtnaait. Hoe je een website maakt. Maar belangrijker is dat je beschikt over de juiste competenties. Dat je verbinding kunt maken tussen theorie en praktijk. Dat je risico's kunt inschatten. Dat je de ander respectvol benadert. Dat je leert van je ervaringen.

Bij de basiscompetenties om je werk te doen als kind van God – wat je ook te doen hebt – hoort wijsheid. Salomo vraagt erom, omdat hij beseft dat wijsheid de sleutel is om een goede koning voor Gods volk te zijn. En God is zo enthousiast over deze keuze dat Hij Salomo nog veel meer geeft.

Dat wijsheid voor een koning een belangrijke competentie is, kunnen we volgen. Voor onze koning en koningin is dat net zo. Dat koning Willem-Alexander wel aandacht geeft aan het slavernijverleden en tegelijk geen politieke uitspraak doet, wordt als een wijze keuze beschouwt. Als een president dwaze of domme dingen roept – en ik geef maar even geen voorbeelden – komt dat het volk niet ten goede.

Maar wijsheid is voor iedereen van belang. Want met je werk oefen je invloed uit. Je draagt bij aan de ontwikkeling van mensen of aan hun welbevinden, of aan de samenleving, of je nu een kleine cirkel van invloed hebt, of een grote. Wijsheid is een basiscompetentie voor iedereen in het leven. Vooral als je je werk ziet als roeping van Godswege. Dan gaat het er niet om dat je je klussen zo snel mogelijk afwerkt. Of dat je zoveel mogelijk succes hebt of er zoveel mogelijk mee verdiend. Want je weet dat je werk een hoger doel dient. Wijsheid heb je nodig om dat handen en voeten te geven.

Salomo vroeg om wijsheid om eerlijk en rechtvaardig recht te spreken. En om een goed beleid te kunnen voeren voor Gods volk. Jij hebt wijsheid nodig voor andere taken. Maar ook jij hebt wijsheid nodig. Je wilt je werk met wijsheid doen. Dat kleurt je werkhouding.

Wie bidt voor de arbeid, leert bidden om wijsheid. Als basiscompetentie voor je dienst aan God en mensen.

** wijsheid betekent luisteren naar God en mensen

Bidden voor arbeid heeft zo zijn eigen vragen. Begin ermee om te zoeken hoe je jouw werk ziet als onderdeel van Gods werk. Zodat je je arbeid als roeping leert zien van Godswege. Dan leer je bidden om wijsheid als basiscompetentie. Want wijsheid betekent luisteren naar God en mensen.

Is het wijs om in het komende jaar minder graan op je land te verbouwen of juist meer? Is het wijs om een nieuwe keuken te plaatsen of juist niet? Is het wijs om een nieuwe baan te zoeken, of beter nog even van niet? Is het wijs om te staken voor meer loon, of is het wijs om het loonbod te accepteren?

Salomo bidt om wijsheid. Als je goed leest, dan zie je dat Salomo een bijzondere uitdrukking gebruikt: 'Schenk uw dienaar een opmerkzame geest'. Letterlijk staat er: 'Geef mij een 'luisterend hart'.' Dat vind ik zo'n prachtige uitdrukking! 'Wijsheid' begint met een 'luisterend hart'. Dat is echt een sleutel om te leren zien wat wijsheid is. Wijsheid begint bij luisteren.

In het verhaal van Salomo gaat het om echt goed luisteren naar God: inzicht in zijn woord, je laten aanspreken door wat Hij zegt, je overgeven aan zijn beloften, laten binnenkomen wat zijn opdracht is. Echt luisteren naar God. Dat is een actieve inzet, waarbij je leest in de Bijbel, bidt om Gods Geest, kijkt naar de Heer en overlegt met anderen. Dat je serieus neemt wat in Gods Woord staat, ook als het je misschien niet zo goed uitkomt of als het anders is dan je altijd gedacht hebt. Dat je door de teksten heenluistert en de stem van de Heer opmerkt. Dat je ook wat er om je heen gebeurt in gebed brengt om te ontdekken wat de Geest je zeggen wil. God vraagt dat uitdrukkelijk van Salomo: blijf naar mij luisteren, want dat geeft wijsheid.

In het verhaal van Salomo gaat het ook om echt goed luisteren naar mensen. Als je doorleest kom je het wereldberoemde verhaal tegen van de twee vrouwen die vechten om een baby. Met zijn aanpak roept Salomo de ware moeder tevoorschijn. Want hij luistert niet alleen naar de verhalen, maar luistert ook tussen de regels door naar hun verlangens, hun drijfveren en hun angsten. Echt luisteren betekent niet alleen letten op wát er gezegd wordt, maar ook dieper luisteren naar de behoeften, de beperkingen en de verlangens. Dat is een kunst op zich. Het vraagt om luisteren met echte aandacht en liefde.

Mag ik dat luisteren wat algemener maken? Is het niet de boer die goed luistert naar zijn land als hij beslist wat hij dit jaar zal inzaaien? Is het niet de monteur die goed luistert naar zijn technische gevoel om trefzeker een reparatie te kunnen uitvoeren? Is het niet de moeder die luistert naar haar niet-pluisgevoel om voor haar kind de dokter te bellen? Is het niet de ondernemer die goed luistert naar signalen en ontwikkelingen om op tijd een nieuwe investering te kunnen doen? Ook is een vorm van luisteren. Luisteren met het hart. Echte aandacht geven.

'Geef mij een opmerkzame geest, een luisterend hart', bidt koning Salomo. Een hart dat zich met eerbied vult als God spreekt. Een hart dat zich met liefde en aandacht vult als het gaat over mensen, over dieren of over dingen. Een hart dat luistert naar de eigen

gedachten en gevoelens, de intuïtie en ervaring. Wijsheid begint bij een hart dat luistert naar God en mensen.

** vragen om wijsheid is bidden om Gods zegen over je arbeid

Biddag voor gewas en arbeid. Bidden voor het gewas gaat vaak gemakkelijker dan bidden voor de arbeid. Want arbeid en gebed liggen niet altijd even dicht bij elkaar. Rond arbeid zijn altijd de nodige vragen aan de orde: doet mijn werk er wel toe? Neemt mijn werk niet een te grote plaats in? En wat als je geen plezier hebt in je werk, of helemaal geen werk kunt vinden? Het verhaal van koning Salomo leert je om jouw arbeid – hoe klein of groot ook – te verbinden aan het werk van God. Dan bidt je niet alleen om kracht voor je werk of een goed resultaat voor je inspanningen. Maar dan ga je bidden om wijsheid. Wijsheid als basiscompetentie. Zo wordt bidden een levenshouding, waarin je aandachtig luistert naar God, naar jezelf, naar anderen en naar de wereld om je heen.

Dat is een levenshouding waarin Jezus Christus ons tot voorbeeld is. Hij wordt de wijsheid genoemd. De vrede die Salomo met zijn wijsheid bevorderde laat iets zien van de vrede die ontstaat als je je overgeeft aan de wijsheid van Jezus Christus. Met de belofte van een rijk en lang leven, een gelukkig en eeuwig leven!

Het is ook de levenshouding waarvoor Jezus Christus je de vrijheid geeft. Door je te verlossen van het kwaad en van alle schadelijke drijvers. Door je te bevrijden van je schuld en van de afhankelijkheid van menselijke waardering en macht. Door je te genezen van je egoïsme en je kortzichtigheid. Door je te laten zien hoe je in zijn Koninkrijk leeft en tegelijk in deze wereld aan de slag gaat. Zo'n levenshouding vraagt om voldoende rust en ruimte. Door te bidden maak je die ruimte. En je oefent om die ruimte te beschermen. Natuurlijk is die rust en ruimte niet altijd aanwezig. Daarom houden we biddag. Om de verbinding tussen ons leven en onze God opnieuw te beseffen. Om ons leven in God licht te plaatsen. En Gods licht in ons leven op te merken. In gewas en in arbeid.

Amen